

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Lennart Olsson
0521-605456

Beslut
2006-11-16

Dnr 511-28357-2004

Sida
1(9)

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Grå kulle i Dals Eds kommun

Innehåll

Länsstyrelsens beslut
Syftet med naturreservatet
Föreskrifter för naturreservatet
Uppgifter om naturreservatet
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Ärendets handläggning
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Hur man överklagar
Bilaga 6. Sändlista

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808, MB) att det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 förklaras som naturreservat. Reservatets gränser följer fastighetsgränsen. Naturreservatets gränser märks ut i fält.

Namnet skall vara **Naturreservatet Grå kulle**.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer Länsstyrelsen skötselplanen i bilaga 3.

Länsstyrelsen utser Västkoststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara äldre barrblandskogar med rik kryptogamflora.
- Bevara lövrika branter med rik flora i anslutning till Stora Le.
- Utveckla ungskogsområden och planteringar till lövrika skogar med rik tillgång på död ved.
- Skydda en av två kvarvarande lokaler för stiftärrlav i Sverige.
- Bevara ett relativt opåverkat strandavsnitt vid Stora Le.

Syftet skall tryggas genom att:

- Avverkningar, gallringar och andra skogsbruksåtgärder förbjuds.
- Naturvårdsinriktade skötselinsatser genomförs.
- Området skyddas från exploatering.

Föreskrifter för naturreservatet

För att uppnå syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ MB samt 3 och 21 §§ förordningen om områdesskydd enligt MB, att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Vård och förvaltning skall bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan, bilaga 3.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning;
2. uppföra mast, antenn eller liknande anläggning;
3. dra fram mark- eller luftledning;
4. anlägga väg;
5. borra, gräva, spränga, schakta, utfylla, muddra, tippa, dika, dikesrensa eller dämma;
6. anordna upplag;

7. avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd;
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle;
9. använda växtnäringssämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel;

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång samt 3 och 21 §§ förordningen om områdesskydd gällande förvaltning av reservatet

Naturvårdsförvaltaren har rätt att:

1. märka ut reservatet;
2. sätta upp informationstavlor och anläggningar för det rörliga friluftslivet enligt fastställd skötselplan;
3. genomföra naturvårdsinriktade röjningar, gallringar, ringbarkning och topphuggning av träd enligt gällande skötselplan.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter:

1. Förvaltare är Västkoststiftelsen.
2. Förvaltningen skall ske i samverkan med Länsstyrelsen.
3. Naturreservatet märks ut genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
4. Förvaltningen bedrivs enligt skötselplan som fastställs av Länsstyrelsen, bilaga 3. Skötselplanen skall ligga till grund för naturreservatets skötsel och skall vid behov revideras.
5. Åtgärder som anges i skötselplanen som hör till detta beslut, får utföras av förvaltaren eller av den som förvaltaren utser, utan hinder av föreskrifterna.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det förbjudet att:

1. sätta upp vindskydd, göra upp eld (eldning får dock ske i de fall det sker på iordningställd rastplats);
2. störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt;
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada eller bortföra levande eller döda träd och buskar;
4. samla vedlevande insekter, plocka eller samla in växter eller växtdelar med undantag för bär och svamp;
5. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift;

D. Annan lagstiftning som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet skall uppnås.

Verksamheter vilka kräver dispens eller tillstånd från någon av föreskrifterna i detta beslut förutsätter ofta prövning enligt andra lagrum i miljöbalken för att kunna utföras. Exempel på sådan prövning kan vara dispens från strandskyddsbestämmelser, tillstånd eller anmälan för miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap miljöbalken eller tillstånd till markavvattning eller annan vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken. Även tillstånd enligt annan lagstiftning kan vara aktuell, t.ex. bygglov enligt Plan- och bygglagen eller tillstånd enligt Väglagen. Terrängkörningslagen innehåller vissa förbud mot körning i terräng.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Grå Kulle
RegDOS IDr:	2003066
Kommun:	Dals Ed
Län:	Västra Götalands län
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget vid Stora Les östra strand 16 km norr om Dals Eds samhälle.
Ungefärlig mittpunkt:	127560/655560
Topografisk karta:	10 B SO
Ekonomisk karta:	10B 0f; 10B 1f
Naturgeografisk region:	21 a. Sydöstra Norges och sydvästra Sveriges kuperade barr- och lövskogslandskap; Östfold - Dalslandsområdet
Fastigheter och ägare:	Kollsbo 1:17 (del av) , Naturvårdsverket
Nyttjanderättsinnehavare:	Se separat förteckning, bilaga 4.
Areal:	197 ha varav 96 ha land
Förvaltare:	Västkuststiftelsen

Beskrivning av naturreservatet

Området utgörs av ett cirka två kilometer långt parti av Stora Les östsida som kännetecknas av branta stränder med ett flertal små tvärgående raviner. Området högsta punkt, Grå kulle når 200 meter över havet. Genom sin svår-tillgänglighet har delar av området undgått omfattande påverkan av det moderna skogsbruket. Området ligger i ett parti av Stora Le där det sedan tidigare finns flera naturreservat, exempelvis Furustad och Bokullen.

Skogen är i huvudsak gammal barrskog, men i brantare partier och rasbranter kan inslaget av asp och björk lokalt vara påtagligt. I sumpskogar och fuktstråk finns också inslag av klibbal och ask. Hällmarkstallskog dominerar uppe på höjderna och på de moränfattiga sluttningarna. I raviner och dalsänkor finns en mossrik barrblandskog eller blåbärsgranskog. På rikare mark övergår denna i en örtrikare granskog. Förekomsten av lågor och döda träd är betydande. Avverkningar har skett i senare tid i den norra delen och i några partier i de östligaste delarna. Här finns planterad ungskog av gran och lövföryngringar.

Naturvärdena i området är stora bl a beroende på den äldre naturskogsartade skogen med rik förekomst av lågor och döda träd, lövträdsinslagen och den mycket rika lav- och mossfloran i området. Särskilt intressanta i detta avseende är nordsluttningen av Grå kulle och Märddrågarna med sammanlagt ett 20-tal rödlistade arter, främst lavar och mossor.

I syd- och västvända bergbranter finns ställvis en rikare flora med arter som lind, blåsippa, vispstarr och trolldruva. I exponerade branter uppträder kungsmynta, blodnäva och backskafting (*Brachypodium pinnatum*). De botaniskt rikaste områdena finns vid Grå kulle och vid Kollsbonäset. Kantlöken (*Allium senescens*) som i Sverige numera endast finns kvar längs Stora Les stränder är noterad i branterna väster om Örnhusjärnet.

Fågellivet i området karakteriseras av barrskogsarter som tjäder, tofsmes och järpe. Gråspett förekommer och vitryggig hackspett har tidigare noterats vid Kollsbonäset. Häckningar har konstaterats eller är troliga av bl a järpe, spillkråka och pärluggla.

Området är rätt kuperat och utnyttjas i viss omfattning av det rörliga friluftslivet. De mindre branta stränderna vid Kollsbonäset och några uddar väster om Grå kulle utnyttjas tidvis som rastplatser och övernattningsplatser för kanotister under sommaren.

I reservatet ingår också till fastigheten anslutande vattenområden i Stora Le. Stora Le har stora limniska naturvärden, bland annat genom förekomsten av en rad ishavsrelikter exempelvis hornsimpa. Några föreskrifter eller åtgärder som inriktas på limniska miljöer eller vattenlevande organismer har inte aktualiserats inom ramen för pågående reservatsbildning.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintresse mm

Större delen av Stora Les östsida är av riksintresse för naturvården beroende på skogsmiljöernas betydelse för bevarandet av en rik kryptogamflora. Hela Stora Le är utpekad som en sjö av riksintresse bland annat beroende på förekomsten av glacialmarina relikter.

Grå kulle och dess omgivningar ingår i Dalslands sjö- och kanalsystem som bedömts vara av riksintresse för friluftslivet. Inom sjö- och kanalsystemet skall dessutom turismens och friluftslivets intressen särskilt beaktas vid bedömning av exploateringsföretag.

Strandskydd gäller i en 200 m bred zon från strandlinjen både ut i vattnet och upp på land.

Kommunal översiktsplan

I kommunens översiktsplan utpekas Stora Le med tillrinningsområde som ”ekologiskt känsligt område”. Stora Les strandområden har särskilda rekommendationer i översiktsplanen. Rekommendationerna innebär att en viss exploatering för friluftslivets behov och för turismändamål ska kunna ske under förutsättning att bevarandeintressena beaktas.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Området kring Grå kulle bedöms ha stor betydelse för den vetenskapliga naturvården. Syftet med reservatet är att bibehålla ett förhållandevis opåverkat strandparti av Stora Le med tillhörande naturskogsartade barrblandskogar och därigenom bevara och utveckla förutsättningarna för ett rikt växt- och djurliv. Området skall öka allmänhetens möjlighet till naturupplevelse i en central del av Stora Le och bidra till att säkra tillgången till oexploaterade strandavsnitt.

Området är botaniskt intressant med den för Stora Les branter karakteristiska floran och zoologiskt intressant på grund av sina förutsättningar för djurliv knutet till naturskogar och lövsuccessioner. I området finns en av två lokaler för stiftärrlav i Sverige. Enligt det åtgärdsprogram som Naturvårdsverket tagit fram bör lavens kvarvarande växtplatser skyddas genom reservatsbildning. De delar som påverkats av skogsbruksåtgärder och som idag utgörs av hyggesmark eller ungskog kan genom naturvårdsinriktade gallringar och röjningar utvecklas till lövrika skogar av betydelse för bl a vitryggig hackspett. Grå kulle är beläget i det område kring sjön Stora Le som pekas ut som särskilt värdefullt i ”åtgärdsprogram för vitryggig hackspett och dess livsmiljöer”. Genom sin naturskönhet och ostördhet är området av betydelse för friluftslivet.

Väster och norr om Kollsbo finns Bokullens naturreservat respektive Furstads naturreservat. Genom föreliggande beslut skapas ett skydd för ett närliggande område vilket ökar möjligheten för att bibehålla livskraftiga populationer av de arter som är knutna till opåverkade skogsmiljöer, lövföryngringar och solexponerade branter längs Stora Les stränder.

Åtgärder som kan hota områdets naturvärden är t.ex.

- Avverkning och andra skogsbruksåtgärder
- Körning med fordon i bäckraviner och i blöta markområden
- Framdragning av vägar
- Plockning och insamling av hotade växt- och djurarter

Skyddet av skogarna i reservatet Kollsbo utgör ett led i arbetet med att uppnå miljömålet ”Levande skogar”. Regeringen har satt som mål att ytterligare 320 000 hektar skogsmark bör skyddas till år 2010. För Västra Götalands län innebär detta ca 18000 hektar.

En förutsättning för att naturvärdena i områdets skogsmiljöer skall bevaras och utvecklas är att de skyddas mot olika former av exploatering och att strandsluttningarnas och ravinernas skogsmiljöer i huvudsak tillåts utvecklas fritt.

Intresseprövning

Enligt Länsstyrelsens bedömning är de höga naturvärdena av sådan karaktär att området är av stort intresse för naturvården i landet. Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § MB finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

För att bevara områdets orörda karaktär anser Länsstyrelsen att anordningar som eldstäder och vindskydd för närvarande inte bör anläggas. Uppkommer ett behov till följd av högt besöksstryck kan denna typ av åtgärd bli aktuell.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

Ärendets handläggning

En naturinventering med fokus på kryptogamfloran genomfördes redan 1980 då en skogsbilväg planerades i området. Vid denna inventering konstaterades att floran i rikare bergsbranter och raviner med föga påverkade äldre skogsbestånd hade betydande naturvärden.

Delar av området har under 80- och 90-talet påverkats av skogsbruket. Större delen av området är dock opåverkat av modernt skogsbruk.

En förnyad inventering av området kring naturreservatet Furustad genomfördes 2004. I denna konstaterades att den del som nu är aktuell för reservatsbildning ”är ett av de mest skyddsvärda skogsområdena längs Stora Le och troligen även i Västra Götaland”. Anledningen är att området huvudsakligen består av äldre skog med en mycket ovanlig lav- och mossflora.

Berörda mark- och sakägare har förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. En sakägare har lämnat en muntlig synpunkt på förslaget gällande möjligheten att utnyttja en drivningsväg som berör fastigheten. Synpunkten har beaktats.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Dals Eds kommun, Skogsstyrelsen och Sveriges geologiska undersökningar. Väst kuststiftelsen, LRF och Naturskyddsföreningen har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Dals Eds kommun anser att det föreslagna reservatet inte utgör den mest skyddsvärda delen av området kring Furustad, men har inga stora invändningar mot att det omvandlas till naturreservat. Kommunen anser också att beskrivningen av reservatets karaktär behöver korrigeras. En viss omarbeting av texten har skett i enlighet med kommunens önskemål. Kommunens uppfattning att närliggande områden är i större behov av reservatsskydd noteras.

Naturskyddsföreningen i Norra Älvsborg tillstyrker bildandet av naturreservatet, men anser att namnet bör vara Grå kulle. Föreningen förutsätter att reservatet kommer att kompletteras i framtiden såväl norrut som söderut. Reservatsnamnet har ändrats i enlighet med föreningens förslag och föreningens syn på behovet av kompletterande skydd noteras.

SGU har i sitt yttrande påpekat att man inget har att erinra mot reservatsbildningen. Muntliga samråd har skett med **Skogsstyrelsen** under hela reservatsprocessen.

Hela reservatsområdet har säkrats genom inköp av den del av fastigheten Kollsbo 1:17 som berörs av reservatsbildningen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § MB medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservat.

Insektsangrepp m.m.

Eftersom området i stort skall lämnas till fri utveckling skall vindfällan och stormskadad skog lämnas. Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i tidningen Dalslänningen. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i författningssamlingen och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär, bilaga 5.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Lennart Olsson har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit Sven Swedberg från naturvårdsenheten, Bo Åkerström kulturmiljöenheten, Gunnar Wockatz samhällsbyggnadsenheten och Erland Josefson rättsenheten.

Göran Bengtsson

Lennart Olsson